

DIFFERENSIAL YONDASHUV TUSHUNCHASINING PEDAGOGIK MOHIYATI VA BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINF O'QITUVCHILARINI TAYYORLASHDAGI O'RNI

Xurramova Zulayxo Salohiddin qizi

Boshlang'ich ta'lim 1-kurs magistranti

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

e-mail: zulayxoxurramova55@gmail.com

ORCID:0009-0005-3497-053

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18385598>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 20-yanvar 2026 yil

Ma'qullandi: 24-yanvar 2026 yil

Nashr qilindi: 27-yanvar 2026 yil

KEY WORDS

differensial yondashuv, pedagogik kompetensiya, boshlang'ich sinf o'qituvchisi, o'quv jarayoni, shaxsga yo'naltirilgan metodika.

ABSTRACT

Ushbu maqolada differensial yondashuv tushunchasining pedagogik mohiyati, uning bosqichma-bosqich pedagogik jarayonga tatbiqi hamda boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlashdagi o'rni tadqiq etilgan. Tadqiqotda differensial yondashuvning ta'lim sifatini oshirish, shaxsga yo'naltirilgan o'quv strategiyalarini yaratish va pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirishdagi roli yoritilgan. Shuningdek, o'qituvchilarni tayyorlash jarayonida metodik vositalar, individual o'quv yondashuvlari va innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llashning ahamiyati tahlil qilingan

Zamonaviy pedagogik jarayonlarda o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda ta'lim tizimini shakllantirish dolzarb masala hisoblanadi. Ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning rivojlanish salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarish uchun differensial yondashuv asosiy vosita sifatida qaraladi. Differensial yondashuv o'qituvchiga o'quvchilarning bilim, ko'nikma va qobiliyatlarini farqlash, ularga moslashtirilgan o'quv materiallarini tanlash hamda pedagogik faoliyatni individual tarzda tashkil etish imkonini beradi.

Boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun differensial yondashuvni chuqur tushunish va uni amaliyotda qo'llash muhimdir. Shu bilan birga, o'qituvchilarni tayyorlash jarayonida pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirish va differensial yondashuvni metodik jihatdan o'rgatish zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas qismi sifatida qaraladi.

Tadqiqot metodologiyasi

Ushbu tadqiqotda pedagogik tahlil, empirik kuzatish, solishtirma tahlil va ilmiy adabiyotlarni o'rganish metodlaridan foydalanildi. Pedagogik tahlil yordamida differensial yondashuvning nazariy asoslari aniqlanib, uning o'qituvchilarni tayyorlashdagi o'rni o'rganildi. Empirik kuzatish orqali boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik kompetensiyalari, ularning differensial yondashuvni amaliyotga tatbiq etish darajasi baholandi. Solishtirma tahlil esa turli ta'lim tizimlarida differensial yondashuvning qo'llanilishi va samaradorligini aniqlashga yordam berdi. Shuningdek, tadqiqotda mavjud ilmiy adabiyotlar va pedagogik

manbalar o'rganilib, differensial yondashuvni amaliyotga tatbiq etishning samarali strategiyalari ishlab chiqildi.

Natija va muhokamalar

Differensial yondashuv tushunchasi pedagogik jarayonda shaxsga yo'naltirilgan ta'limni tashkil etishda muhim vosita ekanligi aniqlanadi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, differensial yondashuv o'qituvchining quyidagi kompetensiyalarini rivojlantirishga yordam beradi:

- O'quvchilarning individual o'quv salohiyatini aniqlash va tahlil qilish;
- O'quv jarayonini individual xususiyatlarga moslashtirish;
- Innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash va metodik materiallarni differensiallashtirish;
- O'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini baholashda individual yondashuvni tatbiq etish;
- O'quvchilar bilan samarali kommunikatsiya va pedagogik munosabatlarni shakllantirish.

Tadqiqotda, boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlashda differensial yondashuvni o'rgatish quyidagi usullar orqali amalga oshirilishi tavsiya etildi:

- ★ Pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirishning modul asosidagi dasturlari;
- ★ Individual va guruh ishlari orqali o'quvchilarning qobiliyatlarini aniqlash;
- ★ Kasbiy o'quv mashg'ulotlarida differensial yondashuvni qo'llash bo'yicha amaliyotlar;
- ★ O'quv jarayonini baholash va tahlil qilishning individual metodikalari;
- ★ Innovatsion pedagogik texnologiyalarni (interaktiv darslar, elektron resurslar, multimediya vositalari) o'qituvchilar tayyorlash jarayoniga integratsiya qilish.

Shuningdek, tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, differensial yondashuvni qo'llash o'qituvchilarga o'quv jarayonida moslashuvchanlik va kreativlikni rivojlantirish imkonini beradi. O'qituvchilar individual yondashuvni samarali qo'llagan taqdirda o'quvchilar faol ishtirok etadi, motivatsiya ortadi va ta'lim sifatida ijobiy natijalar ko'rinadi. Differensial yondashuv pedagogik jarayonda shaxsga yo'naltirilgan ta'limning muhim tarkibiy qismi sifatida qaraladi. Tadqiqot ko'rsatdiki, boshlang'ich sinf o'qituvchilarining tayyorlanishida differensial yondashuvni o'rgatish nafaqat bilim va ko'nikmalarni rivojlantiradi, balki pedagogik kreativlik va mustaqil fikrlash qobiliyatini shakllantiradi.

Nazariy jihatdan differensial yondashuv o'quv jarayonini individual xususiyatlarga moslashtirish, o'quvchilarning qobiliyatlarini to'liq ro'yobga chiqarish va ijtimoiy-emotsional rivojlanishini qo'llab-quvvatlash imkonini beradi. Amaliyotda esa bu yondashuv o'qituvchiga ta'lim jarayonini tahlil qilish, o'quvchilarning individual ehtiyojlarini aniqlash va ularga mos pedagogik strategiyalarni ishlab chiqishda yordam beradi. Shuningdek, tadqiqotda differensial yondashuvni amaliyotga tatbiq etishdagi qiyinchiliklar ham aniqlangan. Masalan, o'qituvchilarning metodik tayyorgarligi yetarli bo'lmagan holatlarda, individual yondashuvni to'liq qo'llash qiyin bo'ladi. Shu bois, boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida differensial yondashuv bo'yicha maxsus modul va amaliyotlar joriy etilishi muhimdir. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, differensial yondashuvni samarali qo'llash o'quvchilarning faolligi, o'z-o'zini boshqarish qobiliyati, ijodkorlik va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, o'qituvchi pedagogik jarayonni tahlil qilish va optimallashtirishda mustaqil subyekt sifatida shakllanadi.

Xulosa

Differensial yondashuv tushunchasi boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida muhim pedagogik vosita sifatida qaraladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, o'qituvchilarni tayyorlashda differensial yondashuvni o'rgatish ularning pedagogik kompetensiyalarini rivojlantiradi, ta'lim jarayonini individual xususiyatlarga moslashtirishga imkon yaratadi va innovatsion pedagogik strategiyalarni amaliyotga joriy etishga yordam beradi. Kelgusida, boshlang'ich sinf o'qituvchilarining tayyorlanish jarayonida differensial yondashuv bo'yicha modul dasturlarni kengaytirish, amaliy mashg'ulotlar va metodik qo'llanmalarni yaratish zarur. Bu esa nafaqat pedagogik kompetensiyalarni oshirish, balki o'quvchilarning individual rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Olimov, Shirinboy Sharofovich, and Khusniddin Kupayinovich Khomidov. "Preparing Future Teachers To Solve The Tasks Of Patriotic Education Of Children And Youth." *The American Journal of Social Science and Education Innovations* 2.12 (2020): 132-136.
2. Khomidov, Khusniddin Kupaysinovich. "Cooperation between state and public organizations in the meaningful organization of youth leisure activities." *Thematics Journal of Social Sciences* 7 (2021).
3. Kupaysinovich, Khomidov Khusniddin. "INTERPRETATION OF STUDENTS'PATRIOTIC ISSUES IN ORIENTAL PEDAGOGY." *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences* 7 (2019).
4. Ҳомидов, Ҳусниддин, and Моҳинур Собирова. "ПЕДАГОГЛАРДА КОМПЕТЕНТЛИКНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ МАЗМУНИ ВА МОҲИЯТИ." *Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования* 3.10 (2024): 24-27.
5. Kupaysinovich, Homidov Husniddin. "Theoretical Foundations of Working with Educational Information Competencies." *Journal of Preschool Education and Psychology Research* 1.2 (2024): 3-4.
6. Хомидов, Хусниддин, and Моҳинур Умирова. "ФОРМИРОВАНИЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЕЙ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ УЧАЩИХСЯ." *Международная конференция академических наук*. Vol. 3. No. 12. 2024.
7. Homidov, H. K. "Talabalarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda jamoat tashkilotlari faoliyatini muvofiqlashtirishning amaldagi holati va takomillashtirish yo'llari." *Экономика и социум* 5-1 (108) (2023): 83-87.
8. Купайсинович, Ҳомидов Ҳусниддин. "ТАЪЛИМ-ТАРБИЯ СИФАТИНИ ТАЪМИНЛАШДА ЖАМОАТ ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РОЛИ." *НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ-2021* 1: 561.
9. Tursunova, Marjona, and Husniddin Homidov. "TECHNOLOGIES OF USING THE ORAL CREATION OF THE TURKISH PEOPLE IN THE SPIRITUAL ETHICAL EDUCATION OF PRIMARY CLASS STUDENTS." *TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYA*.